

הלוקחים את גורלם

החלום של יוסי

יוסי סיפר לי פעם על חלום שלו. "אני רוצה להביא לבחירות ביישוב", אמר לי. "בחירות? למה?" אני שואל כלא מבין את כוונתו. "עכשיו לא הזמן לבחירות". "בחירות חברתיות", הוא מבהיר. "מה זה בחירות חברתיות?" "תראה", הוא אומר, "אנשים במקום הזה לא בהכרח החליטו בעצמם לחיות פה. הם לא בחרו במקום הזה ולכן עד היום הם תולים את האחריות לגורלם בידי הממסד. התלות הזאת לא מאפשרת להם לקחת אחריות לגורלם, להיות מה שהם יכולים להיות. אם הם יבחרו ביישוב שלנו, הם ישנו מצב. הם יהיו האחראים ולא הגוף הלא ברור הזה שקוראים לו ממסד", הוא פורס בפניי את משנתו. "ומה עם אלה שלא יבחרו במקום?" אני מקשה. "הם יעזבו, אם ירצו. נתחייב לסייע להם. אני בטוח שרק מעטים יבחרו לעזוב, כי הם אוהבים את המקום. הם התרגלו לחיות כאן, אבל הפעם זה יקרה כי הם החליטו על כך, כי הם לקחו את גורלם בידיהם".

אנושיות

פעם כבר כתבתי על השאלה שהציב חיים צפורי ושבה התלבטתי. מהו אותו משהו, "שהופך בניין לבית ויכול להפוך שיכון לשכונה וקבוצת אנשים לחבורה. אותו המשהו הופך קהל לקהילה, ארגון לתנועה ותפקיד לשליחות". סוגיה כל כך חכמה ומתאימה לחשיבה ולהתלבטות שלנו היום ובעבר. כל כך מאפשרת. כל אחד יכול למצוא את המשהו שלו; אותו משהו שגורם לו להפוך תפקיד לשליחות. אנושיות – זה המשהו שלי. ואם היו שואלים אותי מה אני מחפש שיהיה במתנ"ס מאתו ה'משהו' שצפורי דיבר עליו, אני יודע שהתשובה שלי תהיה – אנושיות.

אנושיות. המילון מגדיר אנושיות: המין האנושי, הזן האנושי, דמיון לאדם, תכונות אדם, לבביות, הומאניות, נעימות, רחמנות. מצאתי גם הרבה שימוש שלילי במונח הזה, כמו: "לא אנושי", "חוסר אנושיות", "קצת אנושיות לא תזיק". מצאתי גם כמה ציטוטים שמשתמשים במושג: "תקופת האבירות חלפה, הגיעה עת האנושיות" / צ'ארלס סמר; "האנושיות היא בת האלוהים" / אברהם לינקולן; "הגורם העיקרי לטעויות אנושיות נמצא בדעות הקדומות שהונחלו בילדות" / תיאודור פארקר; "החטא הגדול כלפי היצורים הוא לא לשנוא אותם אלא להיות אדיש כלפיהם. זוהי תמצית חוסר האנושיות" / ג'ורג' ברנארד שאו. אז מה זה המשהו הזה, מהו מתנ"ס אנושי? כמה דוגמאות:

הלוקחים את גורלם 1. אלפי מנשה

בית הנוער. מפגש עם הצוות, חברי ההנהלה ופעילי המתנ"ס. רק אתמול חזרתי וראיתי את הסרט שערכנו לכבוד 40 שנה לחברה שלנו. "הפעילות במתנ"ס היא מזרז לנפשי", כך אומר אבא של לוחם הסירת נחשון וקסמן ז"ל. אנושיות. יושבים בחיבה. חסדאי, ראש הרשות, אוהב את המעמד. האנשים שלו מוצלחים ויש עשייה. בעת המפגש חשים את השיח הנוח בין האנשים. כל אחד רוצה להציג, להראות מה וכמה הם עושים למען. נאווה, המנהלת, שקטה, אבל הנוכחות שלה מורגשת בכל

אמירה. צמד מתנדבים מהטלוויזיה הקהילתית מראיינים. הוא מצלם והיא מתאמצת לדחוף לך את המיקרופון הכי קרוב לפה. חלק מהצוות הם מתנדבים. הם מספרים בגאווה גדולה על מה הביא אותם להתחבר למתנ"ס. מה זה נותן להם. אימא, מתנדבת בשל"מ, החליטה לקחת חלק בעבודת המתנ"ס עם אוכלוסיות בעלות צרכים מיוחדים. עברה טרגדיה אישית. בתה נהרגה והיה קשה וקשה גם עכשיו. ההתנדבות מאפשרת לה להתמודד עם הכאב. היא תתרום. המתנ"ס בשבילה הוא בית אנושי. הנתינה והאהבה לאחרים הם כדור ההרגעה שלה. רואים את עבודת החברה בכל תחום במתנ"ס. אני חש גאווה. רונן כהן-צמח, חבר הדירקטוריון, מפרגן. תודה לכם שבניתם בית אנושי לקהילה.

הלוקחים את גורלם 2. אופקים

יום רביעי חמים מקבל את פנינו באופקים. החום הוא לא רק מושג של מזג האוויר. הוא מושג של אהבה, שכל מי שמגיע לעיר, מקבל. מתכנסים ובהלל, אנשים שאופקים הצליחה לחבר אותם לכיוון אחד. הם חושבים שהם באים לעזור לאופקים. ההצלחה היא קודם כל, שכולנו באים. מריחים שמשוה טוב הולך לקרות ורוצים להיות חלק מההצלחה. מי רוצה לפספס הצלחה? כך הרגשנו. יש אוירה שמשהו קורה, שהאנרגיה מתחברת לכיוון אחד, לכיוון שיש בו דרך. יש התרגשות של חבורה שיוצאת למסע מסקרן. הכיוון ברור, אבל לא יודעים מה יהיה בדרך. לא הרבה זמן קודם, אותן אנרגיות היו, אלא שאז הן שימשו את השיח הפוליטי המקומי. הן לא שימשו לחזון ולדרך משותפים. ועכשיו, הרבה גאווה למנהיגות המקומית שהצליחה להביא את כולם להתחבר לדרך. קצת מפחיד, כי אין ברירה. חייבים להצליח. צביקה, מנהיג שבחר באופקים. אני מודה, צביקה, לא נתתי לך הרבה זמן באופקים. העיר אוכלת את ראשיה. ואתה, שנראה כאילו לא שייך לנוף של אופקים, קיבוצניק מהצפון, אבל נחוש, כאילו אומר "הם יכולים להתעסק בביצה, אבל אני זז. שיחליטו אם הם נוסעים איתי לחזון". והם באו והם טובים. אבי ורן ומירי, ועוד. בהצלחה. כולנו אופקים חדשה. זוהי אנושיות מקומית.

הלוקחים את גורלם 3. רחוב אחד. עלייה אחת

הם היו קבוצה של צעירים. כולם באו מהשכונה וכולם למדו באוניברסיטה. הם עשו יותר ממה שאפשר. אם היית שואל אותם לפני שנים – האוניברסיטה הייתה עבורם בגדר חלום רחוק. נערים שנתנו להם סיכוי והם ידעו לקחת אותו. אלה הם צעירים מאחד המתנ"סים בארץ, שעושים שינוי. סיפור של אחד מהם: בשכונה הייתה ילדה עם פיגור, שולי. הוריה לא יכלו להביאה למעון. ההסעה טרם סודרה. כל בוקר וכל צהרים, בין הלימודים, הוא היה סוחב אותה על הגב רחוב אחד למעון וחזרה. אחרי כמה ימים כבר הייתה הסעה חה נראה כל כך קל, כל כך טיפשי, איך לא הייתה קודם הסעה. הוא נזכר בעלייה קטנה שהייתה בדרך. עלייה ושולי הקטנה על גבו. פגשתי אותו. היום הוא מנהל מצליח. בכל פעם שהוא מתקשה במשהו, הוא שם אותה על הגב. רחוב אחד. עלייה אחת.

עם רן יול, מנהל מתנ"ס אופקים

אם היו שואלים אותי מה אני מחפש שיהיה במתנ"ס מאתו ה'משהו' שצפורי דיבר עליו, אני יודע שהתשובה שלי תהיה – אנושיות

א.א.